

**Lárionad na Gaeilge: Taighde, Teagasc agus Tástáil
Ollscoil Mhá Nuad**

Scrúdú Bhonnleibhéal 1 (A1)

**Tuairisc an Phríomhscrúdaitheora
2017**

Cúlra

Is é atá i dTeastas Eorpach na Gaeilge (TEG) ná córas scrúdaithe d'fhoghlaimoirí fásta. Tá sé ceangailte leis an *Fhráma Tagartha Comónta Eorpach do na Teangacha: Foghlaim, Teagasc agus Measúnú* (Comhairle na hEorpa, 2001). Forbraíodh an córas mar áis d'fhoghlaimoirí fásta a bhfuil cáilíocht aitheanta sa Ghaeilge de dhíth orthu.

Cuireadh *Scrúdú Bhonnleibhéal 1* ar siúl den chéad uair i mí na Bealtaine 2005. Tá an scrúdú bunaithe ar shiollabas cuimsitheach atá ar fáil ar an suíomh ag http://www.teg.ie/fileupload/syllabi/A1_syll.pdf Is féidir teacht ar shonraí an scrúdaithe ar an suíomh Gréasáin, chomh maith le páipéir shamplacha agus eolas eile d'iarrthóirí. Tá ábhar teagaisc samplach le fáil ar an suíomh chomh maith.

An siollabas

Tá siollabas *Scrúdú Bhonnleibhéal 1* bunaithe ar an teanga a fhoghlaim tríd an mhodh cumarsáideach agus tá topaicí ginearálta, feidhmeanna teanga agus míreanna gramadaí agus foclóireachta i gceist freisin. Leagtar amach aidhmeanna an tsiollabais maidir leis na ceithre scil teanga (labhairt, cluastuiscint, léamhthuiscint agus scríbhneoireacht) le ráitis 'Beidh an foghlaimoir ábalta ...'. Toisc trí mhórchánúint a bheith sa Ghaeilge, tugtar eolas faoin mhéid is cóir d'fhoghlaimoirí a thuiscint fúthu i.e. cad ba chóir dóibh bheith in ann a aithint agus a ghiniúint. Tuigtear an tábhacht a bhaineann leis an fheasacht teanga sa phróiseas foghlama. Toisc an Béarla a bheith mar mháthairtheanga ag formhór fhoghlaimoirí na Gaeilge, caithfear na difríochtaí san fhuaimniú a chur i dtuiscint dóibh (e.g. tá beagnach a dhá oiread fuaimeanna consan sa Ghaeilge agus atá sa Bhéarla) chomh maith leis an difríocht idir struchtúr na habairte sa Ghaeilge agus sa Bhéarla. Tá eolas faoi na gnéithe seo go léir den teanga sa siollabas.

Líon na n-iarrthóirí

Tugtar sa tábla thíos líon na n-iarrthóirí a thug faoi *Scrúdú Bhonnleibhéal 1* ón uair a bunaíodh é sa bhliain 2005.

<i>Bliain</i>	<i>Líon iarrthóirí</i>
2005	7
2006	10
2007	121
2008	114
2009	107
2010	85
2011	78
2012	71
2013	41
2014	33
2015	33

Tuairisc ar Scrúdú Bhonnleibhéal 1 (A1)

2016	52*
2017	45*

* Iarrthóirí a rinne Páirt Chreidiúint san áireamh.

Aiseolas ó na hiarrthóirí

Tugtar cuireadh do na hiarrthóirí go léir aiseolas a thabhairt do Lárionad na Gaeilge faoi cibé scrúdú a rinne siad. Iarrtar orthu ceistneoir a líonadh agus a dtuairimí a thabhairt faoi riar an scrúdaithe agus faoi ábhar agus leagan amach an scrúdaithe. Is aiseolas fíorluachmhar é seo agus cabhraíonn sé le Lárionad na Gaeilge feabhas a chur, ar bhonn leanúnach, ar chóras scrúdaithe Theastas Eorpach na Gaeilge.

Cuntas gairid ar na hiarrthóirí

Bailítear eolas faoi na hiarrthóirí ó na foirmeacha iarratais gach bliain. Cuirtear na sonraí ón fhoirm iarratais san áireamh agus scrúduithe á gcur le chéile agus anailís á déanamh ar thorthaí na scrúduithe.

Aois, inscne agus náisiúntacht

Mná ba ea thart ar 60% de na hiarrthóirí in 2017. Bhí 44% de na hiarrthóirí san aoisghrúpa 46-64 agus beagnach an líon céanna san aoisghrúpa 26-45 bliain d'aois. Éireannaigh ba ea 42% de na hiarrthóirí. Ba as an Fhrainc do 20% agus as Stáit Aontaithe Mheiriceá do timpeall 17% de na hiarrthóirí in 2017.

Cuntas gairid ar phróifíl oibre na n-iarrthóirí

Tugtar eolas sa tábla thíos maidir le próifíl oibre na n-iarrthóirí sa bhliain 2017.

Próifíl oibre	Céatadán
Mac léinn	9%
Ag obair	69%
Éirithe as	14%
Dífhostaithe	0%
Fear tí / bean tí	8%

An fáth ar thug na hiarrthóirí faoin scrúdú

Lorgaíodh eolas ó iarrthóirí maidir leis na cúiseanna ar thug siad faoi Scrúdú Bhonnleibhéal 1. Thug go leor de na hiarrthóirí níos mó ná cúis amháin. Tá torthaí na bliana 2017 thíos.

Na cúiseanna a ndearna iarrthóirí an scrúdú	Céatadán
Le cabhrú liom dul chun cinn i mo phost	16%
Le cabhrú le hoideachas mo pháistí	11%
Dúil sa teanga	87%
Ar chúiseanna eile	20%

Tuairisc ar Scrúdú Bhonnleibhéal 1 (A1)

Eolas na n-iarrthóirí ar an Ghaeilge

Cuireadh ceist ar na hiarrthóirí faoin staidéar a bhí déanta acu ar an teanga sa chóras oideachais in Éirinn agus léirítear torthaí na bliana 2017 sa tábla thíos.

Cén leibhéal is airde teagaisc a fuair tú sa Ghaeilge sa chóras oideachais?	Céatadán
Ní dhearna mé Gaeilge ar scoil	62%
Bunscoil	11%
Meánscoil	22%
3ú leibhéal	5%*

*Mic léinn Mheiriceánacha a d'fhreastail ar bhunchúrsaí Gaeilge in institiúidí tríú leibhéal sna Stáit Aontaithe atá i gceist anseo.

Cé mhéad bliain atá caite agat ag déanamh staidéir ar an Ghaeilge ó d'fhág tú an córas oideachais (scoil/ollscoil)?	Céatadán
Níos lú ná bliain amháin	56%
1-2 bliain	33%
3-5 bliain	11%

Ullmhúchán don scrúdú seo

D'fhreastail formhór mór na n-iarrthóirí, 91%, ar chúrsa ullmhúcháin sular thug siad faoi Scrúdú Bhonnleibhéal 1 in 2017.

Na hionaid scrúdaithe

Sna blianta 2005 agus 2006, is in Ollscoil Mhá Nuad amháin a reáchtáladh na scrúduithe. Toisc an t-éileamh a bheith ag méadú, áfach, cuireadh le líon na n-ionad scrúdaithe ó shin agus faoi láthair reáchtáiltear scrúduithe Bhonnleibhéal 1 sna hionaid seo a leanas (ag brath ar an éileamh):

- Ollscoil Mhá Nuad
- An Spidéal, Co. na Gaillimhe
- Gaoth Dobhair, Co. Dhún na nGall
- Leitir Ceanainn
- Caisleán an Bharraigh
- Luimneach
- Corcaigh
- Cill Airne
- Cill Chainnigh
- Béal Feirste
- Ollscoil Charles, Prág
- Centre Culturel Irlandais, Páras
- Ollscoil Nua-Eabhrac, Nua-Eabhrac
- Ollscoil Toronto

Tuairisc ar Scrúdú Bhonnleibhéal 1 (A1)

- Ollscoil Ottawa

An scrúdú

Is mar seo a leanas a roinntear na marcanna i *Scrúdú Bhonnleibhéal 1*:

Labhairt	40%
Cluastuisceant	25%
Léamhthuisceant	25%
Scribhneoireacht	10%

An grádú

Is é atá sa mharc deiridh a fhaigheann an t-iarrthóir i *Scrúdú Bhonnleibhéal 1* ná comhiomlán na marcanna a fhaigheann an t-iarrthóir i ngach ceann de cheithre chomhpháirt an scrúdaithe (labhairt, cluastuisceant, léamhthuisceant agus scríbhneoireacht). Ní éilítear pasmharc íosta sna comhpháirteanna féin. Seo a leanas, sa tábla, an grádú a dhéantar ar na marcanna sa scrúdú.

<i>Scrúdú Bhonnleibhéal 1 (A1)</i>	
80-100%	Pas le Gradam
65-79%	Pas le Tuillteanas
50-64%	Pas
0-49%	Teip

Tugtar na gráid a gnóthaíodh i *Scrúdú Bhonnleibhéal 1* in 2017 sa tábla thíos.

(a) Lánchreidiúint

<i>Grád</i>	<i>Céatadán na n-iarrthóirí</i>
Pas le Gradam	31%
Pas le Tuillteanas	34%
Pas	23%
Teip	12%

(b) Páirtchreidiúint (an scrúdú cainte)

<i>Grád</i>	<i>Céatadán na n-iarrthóirí</i>
Pas	80%
Teip	20%

An scrúdú cluastuisceana

Is é an scrúdú cluastuisceana an chéad chuid den scrúdú. Tugtar cúig nóiméad d'iarrthóirí chun na ceisteanna sa chuid seo a léamh sula seinntear na míreanna éisteachta. Maireann an chuid seo den scrúdú timpeall 25 nóiméad san iomlán. Léirítear an leagan amach a bhíonn ar an scrúdú cluastuisceana sa tábla thíos.

Tuairisc ar Scrúdú Bhonnleibhéal 1 (A1)

<i>Ceist</i>	<i>Líon na míreanna</i>	<i>An cineál téacs</i>	<i>Formáid na bhfreagraí</i>	<i>Fócas an taisce</i>
1	12	2 mhonalóg neamhfhoirmiúla	Freagra gearr (focal amháin nó uimhir)	Ag éisteacht chun eolas cuí faoi chúrsaí pearsanta a aimsiú (m.sh. cineál poist, líon páistí, caitheamh aimsire srl.)
2	6	3 fhógra ghearra leathfhoirmiúla	Freagra gearr. Freagra ilroghnach (ceithre rogha)	Ag éisteacht chun teacht ar eolas simplí fíorasach (m.sh. praghsanna, uimhreacha, dátaí.)
3	6	3 theachtaireacht ghearra neamhfhoirmiúla	Freagra gearr. Freagra ilroghnach (ceithre rogha)	Ag éisteacht chun teacht ar eolas simplí fíorasach (m.sh. socrúithe, áiteanna, cur síos.)
4	6	3 chomhrá ghearra neamhfhoirmiúla	Freagra gearr. Freagra ilroghnach (ceithre rogha)	Ag éisteacht chun teacht ar eolas simplí fíorasach

Na marcanna sa scrúdú cluastuisceana

Léiríonn an tábla thíos na marcanna a ghnóthaigh iarrthóirí sa scrúdú cluastuisceana in 2017.

<i>2017</i>	
Líon iarrthóirí a fuair 50% nó níos mó	83%
Líon iarrthóirí a fuair níos lú ná 50%	17%

An scrúdú cluastuisceana- comhairle agus moltaí d'iarrthóirí agus do mhúinteoirí

Sa scrúdú cluastuisceana, bíonn ar na hiarrthóirí eolas simplí fíorasach a aimsiú (m.sh. uimhir theileafóin, lá na seachtaine, am, áit srl.) nó teacht ar an rogha cheart as trí nó ceithre rogha. Ní ghearrtar pionós ar na hiarrthóirí as focail a litriú go mícheart chomh fada agus is féidir an méid atá scríofa acu a thuiscint. Go ginearálta, d'éirigh go maith le hiarrthóirí sa scrúdú cluastuisceana. Ba cheart, mar sin féin, díriú ar na pointí seo a leanas:

- Ba cheart d'iarrthóirí na cúig nóiméad a bhíonn acu sula gcuirtear an dlúthdhiosca ar siúl a chaitheamh ag léamh na gceisteanna go cúramach. Níor mhiste dóibh líne a chur faoi eochairfhocail agus faoi nathanna cainte sa cheist a bhfuil tábhacht leo. Gach seans go gcabhróidh sé sin leo teacht ar an eolas atá uathu agus iad ag éisteacht leis na míreanna e.g. *'Cén t-am a mbeidh an dráma ar siúl?'*
- Uaireanta, cuireann iarrthóirí in iúl sna ceistneoirí nach mbíonn go leor ama acu chun na freagraí a scríobh síos. Tá go leor slite chun teacht timpeall ar an fhadhb seo:
 - (1) Ní gá uimhreacha iomlána a scríobh amach. Mar shampla, más í an cheist ná, *'Cé mhéad páiste atá ag Seán?'* is leor an uimhir cheart a scríobh, mar shampla, '3'.
 - (2) Ní gá abairtí iomlána a scríobh. Is leor an freagra a thabhairt. Mar shampla, chun freagra a thabhairt ar cheist mar *'Cá bhfuil Máire ag dul?'* is leor mar fhreagra *'Ag siopadóireacht'*.
 - (3) Tá claonadh ag mórán iarrthóirí iarracht a dhéanamh píosaí fada de na míreanna éisteachta a bhreacadh síos sula dtugann siad faoi na ceisteanna féin a fhreagairt. Ní bhíonn go leor ama ar fáil chuige sin. Cloistear gach píosa éisteachta faoi dhó, agus bíonn go leor sosanna chun seans a thabhairt d'iarrthóirí na freagraí a bhreacadh síos nó tic a chur sa bhosca cuí.
- Ba cheart d'iarrthóirí leanúint ar aghaidh agus a n-aird a choinneáil ar an mhír éisteachta fiú mura dtuigeann siad gach rud nó má bhíonn deacracht acu le píosa faoi leith den mhír. Más gá d'iarrthóirí tic a chur i mbosca mar chuid den tasc, féadann siad buille faoi thuairim a thabhairt. An rud is tábhachtaí ná nach gcaithfeadh iarrthóirí an iomarca ama ar rud éigin nach dtuigeann siad. Ba cheart dóibh, sa chás sin, bogadh ar aghaidh go dtí an chéad cheist eile sa leabhrán scrúdaithe agus bheith ullamh chun éisteacht leis an chéad phársa eile.
- Nuair a bhíonn tic le cur i mbosca meabhraítear d'iarrthóirí gur cheart dóibh gan tic a chur ach i mbosca amháin, murab amhlaidh go gcuirtear in iúl dóibh go bhféadfadh níos mó ná freagra amháin a bheith ann. I gcásanna mar seo, nuair nach dteastaíonn ach freagra amháin, ní bhronnfar marcanna má chuireann an t-iarrthóir tic i níos mó ná bosca amháin.
- Moltar d'iarrthóirí éisteacht go cúramach leis an mhír éisteachta sula dtugann siad faoin cheist. Má chuirtear ceist den chineál seo a leanas *'Cá bhfuil Seán ina chónaí?'* níor cheart d'iarrthóirí an chéad áit a luaitear sa mhír a bhreacadh síos. Gach seans go luafar cúpla áit, ach ní bheidh Seán ina chónaí ach in áit amháin acu seo. B'fhéidir go gcloisfidh siad *'Is mise Seán agus is as Gaillimh mé. Tá mé pósta agus tá mé i mo chónaí i gCorcaigh anois le cúpla bliain...'*
- Moltar do mhúinteoirí réimse leathan de théacsanna agus de thascanna éisteachta a úsáid chun cabhrú le hiarrthóirí leis an chluastuiscint go ginearálta, chun cur lena stór focal agus chun straitéisí cuí a fhorbairt.

An scrúdú léamhthuisceana

Nuair atá deireadh leis an scrúdú cluastuisceana, bíonn nócha nóiméad ag na hiarrthóirí chun tabhairt faoin scrúdú léamhthuisceana agus faoin scrúdú scríbhneoireachta. Tugtar leagan amach agus sonraí uile an scrúdaithe léamhthuisceana sa tábla thíos.

<i>Ceist</i>	<i>Líon na míreanna</i>	<i>An cineál téacs</i>	<i>Formáid na bhfreagraí</i>	<i>Fócas an taisce</i>
1	5	Abairtí a chomhlánú (Baineann na habairtí le téama/topaic amháin)	Freagra ilroghnach (ceithre rogha)	Ag léamh agus ag teacht ar ghnéithe cuí léacsacha.
2	5	5 chomhrá ghearra a chomhlánú	Freagra ilroghnach (trí rogha)	Ag léamh agus ag aithint na bhfreagraí cuí.
3	5	Comhrá níos faide a chomhlánú	Meaitseáil ilroghnach (roghnaigh 5 mhír as 8 gcinn)	Ag léamh agus ag aithint na bhfreagraí cuí.
4	7	Ríomhphost/litir/nóta srl.	Ceist ilroghnach (trí rogha: fíor/bréagach/ní deirtear)	Ag léamh agus ag fáil miontuisceana ar an ábhar agus ar na príomhsmaointe i dtéacs simplí.
5	7	Ríomhphost/litir/nóta srl.	Meaitseáil ilroghnach (roghnaigh 7 mír as 12)	Ag léamh agus ag teacht ar ghnéithe cuí léacsacha.

Na marcanna sa scrúdú léamhthuisceana

Léiríonn an tábla thíos na marcanna a ghnóthaigh iarrthóirí sa scrúdú léamhthuisceana in 2017.

<i>2017</i>	
Líon iarrthóirí a fuair 50% nó níos mó	74%
Líon iarrthóirí a fuair níos lú ná 50%	26%

An scrúdú léamhthuisceana - comhairle agus moltaí d'iarrthóirí agus do mhúinteoirí

Go dtí seo, tá ag éirí go maith le hiarrthóirí sa scrúdú léamhthuisceana. Is gá aird a dhíriú mar sin féin ar roinnt ceisteanna, mar a leanas:

- I gCeist 3, ba cheart d'iarrthóirí díriú isteach ar bhrí an chomhrá ina iomláine. Tá sé tábhachtach go léifeadh iarrthóirí an méid a thagann roimh agus i ndiaidh na mbearnaí ar fad sula mbreacann siad síos an freagra.

Tuairisc ar Scrúdú Bhonnleibhéal 1 (A1)

- I gCeist 4 agus i gCeist 5, léann na hiarrthóirí téacs gearr. Moltar go léifeadh siad an téacs ina iomláine arís is arís eile sula dtugann siad faoi na ceisteanna a fhreagairt. Braitheann iarrthóirí na codanna seo den scrúdú léamhthuisceana a bheith dúshlánach agus moltar go dtabharfaí go leor seansanna dóibh chun cleachtadh a dhéanamh ar na cineálacha tascanna seo sa seomra ranga.
- Níor chóir d'iarrthóirí bheith róbhuartha má thagann siad ar roinnt focal nach n-aithníonn siad. Uaireanta, seans go mbeidh siad ábalta úsáid a bhaint as an gcomhthéacs chun teacht ar an bhrí agus seans gur féidir an cheist a fhreagairt fiú gan gach focal a thuiscint.
- Má iarrtar ar iarrthóirí tic a chur i mbosca, nó rogha amháin a phiocadh as cúpla rogha, níor cheart dóibh ach **freagra amháin** a roghnú. Ní féidir marcanna a bhronnadh má roghnaíonn iarrthóir níos mó ná rogha amháin. Más rud é go bhféadfadh níos mó ná freagra amháin a bheith ceart, cuirtear é sin in iúl go soiléir sa cheist.

An scrúdú scríbhneoireachta

Tá sonraí an scrúdaithe scríbhneoireachta leagtha amach thíos.

Ceist	Líon na míreanna	An cineál téacs	Formáid na bhfreagraí	Fócais an taise
1	10	Ríomhphost nó nóta neamhfhoirmiúil	Triail iomlánaithe (oscailte)	Cruinneas gramadaí agus litriú.
2	8	Ríomhphost nó nóta neamhfhoirmiúil	Triail iomlánaithe (ceist ilroghnach)	Cruinneas gramadaí agus struchtúir na teanga.

Na marcanna sa scrúdú scríbhneoireachta

Níl ach 10% de na marcanna ag dul don scríbhneoireacht ag an leibhéal seo. Léiríonn an tábla thíos na marcanna a ghnóthaigh iarrthóirí sa scrúdú scríbhneoireachta in 2017.

2017	
Líon iarrthóirí a fuair 50% nó níos mó	77%
Líon iarrthóirí a fuair níos lú ná 50%	23%

Tuairisc ar Scrúdú Bhonnleibhéal 1 (A1)

An scrúdú scríbhneoireachta - comhairle agus moltaí d'iarrthóirí agus do mhúinteoirí

Ar an iomlán, éiríonn go measartha maith le hiarrthóirí sa scrúdú scríbhneoireachta agus bhí na marcanna sa rannóg seo beagáinín níos ísle in 2017 ná mar a bhí blianta eile. Moltar do mhúinteoirí agus d'iarrthóirí aird a thabhairt ar na pointí seo a leanas:

- I gCeist 1 agus i gCeist 2, ba cheart go dtuigfeadh iarrthóirí go mbíonn an freagra ag brath ar an chomhthéacs gramadaí. Mar sin, tá sé fíorthábhachtach go léifeadh siad a bhfuil roimh agus i ndiaidh gach ceann de na bearnaí.
- I gCeist 1 (trial iomlánaithe oscailte) cuirtear pionós ar iarrthóirí má bhíonn earráidí sa litriú acu. Níor bhain cuid mhór de na hiarrthóirí úsáid as an síneadh fada nuair ba ghá sin a dhéanamh. Gach seans go mbeadh sé ina chabhair dá meabhrófaí d'iarrthóirí go bhféadann difríocht a bheith i gceist maidir le brí an fhocail má/mura gcuirtear síneadh fada ar ghuta (mar shampla 'féar' agus 'fear').
- Is minic a bhíonn deacracht ag na hiarrthóirí le codanna den scrúdú a éilíonn eolas faoi inscne na bhfocal. Mar shampla, roghnaigh cuid mhaith de na hiarrthóirí 'mór' seachas 'mhór' chun an bhearna a líonadh san abairt 'D'ith me lón i mbialann _____ sa chathair.' Ba cheart go dtuigfeadh iarrthóirí ag an leibhéal seo go bhfuil formhór na n-ainmfhocal a chríochnaíonn ar 'lann' baininscneach (*leabharlann, amharclann, bialann* srl.) Tá sé tábhachtach go dtuigfeadh iarrthóirí inscne na bhfocal mar bíonn tionchar aige sin ar aon aidiachtaí a mbaintear úsáid astu. Seans go mbeadh sé cabhrach a mheabhrú d'iarrthóirí inscne na bhfocal nua a fhoghlaimíonn siad a sheiceáil, agus é sin a dhéanamh ar bhonn rialta. Is féidir é sin a dhéanamh gan mórán dua trí úsáid a bhaint as foclóir.
- Is cosúil go mbíonn deacrachtaí ag na hiarrthóirí maidir le húsáid an ailt le hainmfhocail. Botúin choitianta ná 'an t-amharclann', 'an athair', 'an bialann' srl. Ba cheart go míneofaí d'iarrthóirí an tionchar a bhíonn ag an alt ar ainmfhocail áirithe.
- Is minic a bhíonn deacracht ag na hiarrthóirí an difríocht a aithint idir an fhoirm cheisteach agus an fhoirm dhearfach den bhriathar san aimsir chaite. Mar shampla, scríobh go leor de na hiarrthóirí 'D'fhan' seachas 'fhan' sa bhearna seo a leanas: 'Ar _____ sibh in óstán?' Is earráid choitianta í sin san fhoirm cheisteach den aimsir chaite.
- Moltar go mbainfeadh múinteoirí úsáid as réimse leathan de ghníomhaíochtaí feasachta teanga i dtreo is go mbeidh iarrthóirí eolach ar na rialacha bunúsacha a bhaineann le gramadach na Gaeilge agus a bhfuil cur síos déanta orthu sa siollabas ag http://www.teg.ie/fileupload/syllabi/A1_syll.pdf

An scrúdú cainte

Iarrthóirí amháin a chuirtear faoi scrúdú ag aon am amháin. Bíonn beirt scrúdaitheoirí i láthair, duine amháin acu sin ag plé leis an iarrthóir, ag cur na gceisteanna agus ag stiúradh an chomhrá. Déantar taifeadadh ar na scrúduithe cainte ar fad d'fhonn monatóireacht a

Tuairisc ar Scrúdú Bhonnleibhéal 1 (A1)

dhéanamh agus ar mhaithe le taighde agus traenáil. Tugtar eolas thíos faoi scrúdú cainte *Scrúdú Bhonnleibhéal 1*.

<i>Cuid</i>	<i>An fad ama</i>	<i>An cineál taisc</i>	<i>Na feidhmeanna teanga</i>
1	3-4 nóiméad	Cuirtear roinnt ceisteanna ar an iarrthóir faoina s(h)aol laethúil (baile, teaghlach, caitheamh aimsire, laethanta saoire, taisteal, srl.)	Ag tabhairt eolais
2	2-3 nóiméad	Rólghníomhaíocht (a) Tugtar cárta don iarrthóir 5 nóiméad sula dtosaíonn an scrúdú. Tá eochairfhocail ar an chárta a bhaineann le ranganna oíche, bialann nua, teach ar cíos srl. Freagraíonn an t-iarrthóir ceisteanna ón scrúdaitheoir maidir le dáta / am / áit / costas / uimhir theileafóin srl. (b) Ansin cuireann an t-iarrthóir ceisteanna ar an scrúdaitheoir faoi áit nó imeacht atá cosúil leis an cheann atá léirithe ar an rólchárta. (Ní thugtar aon leideanna).	Ag tabhairt eolais Ag lorg eolais Ag cur tuairimí simplí in iúl
3	2-3 nóiméad	Cur síos ar radharc éigin i bpictiúr. Tugtar pictiúr d'iarrthóirí agus bíonn nóiméad amháin acu chun féachaint air. Iarrtar orthu cur síos a dhéanamh ar a bhfuil ar siúl sa phictiúr. Léirítear daoine sa phictiúr ag glacadh páirte i ngnáthimeachtaí an lae, m.sh. ag siopadóireacht / ag dul ar bhus / ag féachaint ar an teilifís / ag obair srl.	Ag déanamh cur síos ar phictiúr agus an méid atá ag tarlú ann.

Na marcanna sa scrúdú cainte

Léiríonn an tábla thíos na marcanna a ghnóthaigh iarrthóirí sa scrúdú cainte in 2017.

(a) Lánchreidiúint

<i>2017</i>	
Líon iarrthóirí a fuair 50% nó níos mó	89%
Líon iarrthóirí a fuair níos lú ná 50%	11%

(b) Páirtchreidiúint

2017	
Grád	Céatadán na n-iarrthóirí
Pas	80%
Teip	20%

An scrúdú cainte - comhairle agus moltaí d'iarrthóirí agus do mhúinteoirí

Ar an iomlán, éiríonn go maith le hiarrthóirí sa rannóg seo de *Scrúdú Bhonnleibhéal 1*. Mar sin féin, seo thíos roinnt pointí ar cheart aird a dhíriú orthu:

- Go ginearálta, is i gCuid 1 den scrúdú cainte is fearr a éiríonn le hiarrthóirí. Baineann na ceisteanna a chuireann an scrúdaitheoir le gnáthshaol na n-iarrthóirí (m.sh. áit chónaithe, teaghlach, caitheamh aimsire, obair, laethanta saoire agus taisteal). Is cosúil go mbíonn iarrthóirí ullmhaithe go maith don chuid seo den scrúdú, agus taitní acu ar fhreagra a thabhairt ar cheisteanna simplí ar nós ‘*Cad as duit?*’ nó ‘*Cén obair atá agat?*’
- Is léir ón aiseolas a thugann na scrúdaitheoirí cainte nach mbíonn an-chuid de na hiarrthóirí ullmhaithe go maith don rólghníomhaíocht. Cuireann na hiarrthóirí féin in iúl sna ceistneoirí gur minic nach mbíonn aon chleachtadh acu nó nach ndéanann siad mórán cleachtaidh ar rólghníomhaíochtaí sa seomra ranga. Cuireann na scrúdaitheoirí cainte in iúl freisin go mbíonn deacrachtaí móra ag na hiarrthóirí leis na ceisteanna is bunúsaí. Tá sé tábhachtach go múiní d'iarrthóirí conas ceisteanna simplí a chumadh agus mholfaimis do mhúinteoirí níos mó ama a chaitheamh ar an ábhar seo sa seomra ranga. Ba cheart go mbainfí úsáid as réimse leathan gníomhaíochtaí le cinntiú go bhfaigheann iarrthóirí cleachtadh ar chumadh agus ar fhreagairt ceisteanna simplí.
- I gCuid 3 tugtar pictiúr d'iarrthóirí. Bíonn nóiméad amháin acu chun smaoineamh ar an mhéid a déarfadh siad, sula dtosaíonn siad ar chur síos a dhéanamh ar an phictiúr. Ag an leibhéal seo, ní lorgaítear ón iarrthóir ach cúig nó sé abairt shimplí. m.sh., ‘*Tá an teaghlach ag dul ar saoire*’ / ‘*Tá nuachtán ag an fhear*’ / ‘*Tá an traein ag dul go Baile Átha Cliath*’. Go ginearálta, éiríonn go maith le hiarrthóirí sa chuid seo den scrúdú.
- Ba cheart cabhrú le foghlaimeoirí forbairt bheag a dhéanamh ar a gcuid freagraí. Bíonn sé an-deacair cumas na n-iarrthóirí a mheas mura ndeir siad ach ‘*ní hea*’ nó ‘*níl*’. Mar léiriú ar an fhadhb seo féach an sampla seo thíos:

Sampla

Scrúdaitheoir:	<i>An maith leat spórt?</i>
Iarrthóir:	<i>Ní maith.</i>
Scrúdaitheoir:	<i>An éisteann tú le ceol?</i>
Iarrthóir:	<i>Ní éistim.</i>

Cuirtear go mór leis an chumarsáid idir an scrúdaitheoir agus an t-iarrthóir má dhéanann foghlaimeoirí iarracht bheag cur lena bhfreagraí. Féach na samplaí thíos:

Sampla 1

Scrúdaitheoir: *An mbreathnaíonn tú ar an teilifís?*
Iarrthóir: *Ní bhreathnaím. Ní maith liom an teilifís ach is maith liom ceol. Éistim le popcheol.*

Sampla 2

Scrúdaitheoir: *An maith leat ceol?*
Iarrthóir: *Níl suim dá laghad agam sa cheol ach is breá liom dul go dtí an phictiúrlann. Téim go minic le mo chairde.*

- Ní bheifí ag súil ag an leibhéal seo go mbeadh iarrthóirí ábalta páirt a ghlacadh i gcomhrá fada. Bítear ag súil nach mbeidh mar fhreagra acu ach abairt nó dhó, agus iad sin a bheith gairid. Tá sé mar bhunchuid den siollabas, áfach, go mbeadh iarrthóirí ábalta déileáil mar is cuí le hócáidí áirithe. Mar shampla, ba cheart go mbeadh iarrthóirí in ann a chur in iúl don scrúdaitheoir nár thuig siad rud éigin, nó iarraidh ar an scrúdaitheoir ceist a chur in athuair, nó iarraidh go ndearfaí focal éigin níos moille. Chun teacht ar bhreis eolais maidir le straitéisí cumarsáide féach Siollabas A1, leathanaigh 5-7.
- Tugtar thíos roinnt de na hearráidí is coitianta a dhéanann iarrthóirí sa scrúdú cainte ag an leibhéal seo:

(1) An t-alt a fhágáil ar lár, nó an t-alt a úsáid go mícheart. Mar shampla, ‘*an athair*’ (*an t-athair*) agus ‘*an máthair*’ (*an mháthair*).

(2) Úsáid a bhaint as *ba mhaith liom* in áit *is maith liom*. Mar shampla,
Scrúdaitheoir: *Cén caitheamh aimsire ata agat?*
Iarrthóir: *Ba mhaith liom ceol. (Is maith liom ceol).*

(3) Ceisteanna a fhreagairt go mícheart. Mar shampla,
Scrúdaitheoir: *An imríonn tú galf?*
Iarrthóir: *Tá / Is ea. (Imrím / Ní imrím).*

Ag an leibhéal seo, is leor an briathar a úsáid arís chun freagra dearfach/diúltach a chur in iúl. Chun foghlaimoírí a threorú maidir le húsáid cheart a bhaint as ‘*Tá / Is ea*’ is gá cleachtadh rialta a dhéanamh ar conas ceisteanna a fhreagairt ó thús an phróisis fhoghlamtha teanga.

(4) Gan séimhiú a chur ar ainmfhocal tar éis úsáid a bhaint as an aidiacht shealbhach ‘*mo*’ Mar shampla ‘*mo post*’ (*mo phost*), ‘*mo mac*’ (*mo mhac*).

Moltaí ginearálta

- Is daoine fásta iad formhór na n-iarrthóirí a thug faoi *Scrúdú Bhonnleibhéal 1*. Is Éireannaigh iad a bhformhór a bhfuil staidéar déanta acu ar an Ghaeilge mar ábhar éigeantach sa bhunscoil agus sa mheánscoil. I gcásanna áirithe, bíonn staidéar éigin

Tuairisc ar Scrúdú Bhonnleibhéal 1 (A1)

déanta acu ar an Ghaeilge sna 1960í nó sna 1970í nuair a bhí béim ar mhodh na gramadaí agus an aistriúcháin. Mar thoradh air sin, bíonn cur amach iarmharach éighníomhach ag an ghrúpa seo ar an teanga. Tá *Scrúdú Bhonnleibhéal 1* dírithe ar ghlangosaitheoirí, a bhfuil staidéar déanta acu ar an teanga ar feadh thart ar 80-100 uair an chloig. Mar sin, ní scrúdú oiriúnach é dóibh siúd a d'fhoghlaim Gaeilge sa bhunscoil nó sa mheánscoil. Iarrthóirí a thug faoin Ghaeilge ar scoil agus a bhfuil fonn anois orthu tosú as an nua ba cheart dóibh siúd tosú ag ullmhú do *Scrúdú Bhonnleibhéal 2*.

- Moltar go láidir do mhúinteoirí agus d'iarrthóirí grinnstaidéar a dhéanamh ar an dá scrúdú shamplacha agus ar na treoracha a théann leo ar an suíomh ag <http://www.teg.ie/léibheil-scrúduithe/bonnleibhéal-1-a1.252.html>
- Is féidir teacht freisin ar ábhar samplach múinteoireachta atá oiriúnach don leibhéal seo ar an suíomh ag <http://www.teg.ie/naisc-acmhainní/ábhar-teagaisc.289.html> Moltar freisin go gcuirfeadh múinteoirí leis na hacmhainní sin, ag brath ar riachtanais agus aidhmeanna cibé grúpa foghlaimeoirí a bhíonn acu.
- Iarrtar ar iarrthóirí an t-eolas agus na moltaí a thugtar ar an suíomh <http://www.teg.ie/info-advice.148.html> agus <http://www.teg.ie/faqs.150.html> a léamh go mion.